

انفجارهای کرمان

انفجارهای کرمان اشاره به دو انفجاری دارد که در تاریخ ۱۳ دی ۱۴۰۲ مصادف با چهارمین سالگرد تبرور قاسم سلیمانی، دومین فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران، در مسیر گلزار شهدای کرمان رخ داد. انفجار اول در ساعت ۱۴:۵۰ رخ داد که بر اثر آن ده نفر زخمی و تعدادی کشته شدند. در ساعت ۱۵:۱۷ در حالی که مردم و نیروهای امدادی در حال کمک به آسیب‌دیدگان و انتقال جانباختگان بودند، انفجار دوم با شدت بیشتری رخ داد.

انفجارهای کرمان

مکان انفجار

کرمان، ایران

موقعیت

۱۴۰۲ دی ۱۳

تاریخ

IRST ۱۵:۱۷-۱۴:۵۰

(یوتیسی $+۳:۳۰$)

انتحاری

گونه حمله

۹۶

کشته‌ها

۲۸۴

زخمی‌ها

داعش خراسان [۱]

مرتكبان

نخست ادعا شد که انفجار از کپسول گاز به وجود آمده است اما بعد تکذیب شد.^{[۱][۲]} برخی منابع اظهار کردند که در ورودی گلزار شهدا دو کیف حاوی بمب وجود داشته و عوامل با استفاده از ریموت بمبهای را منفجر کرده‌اند. طبق اطلاعات اولیه بمبهای درون دو کیف قرار داشته‌اند.^{[۳][۴]} هر چند در دقایق اولیه پس از وقوع این حادثه، فرضیه

عامل انتخابی توسط برخی رسانه‌های ایران مطرح شد ولی خبرگزاری ایرنا گزارش داد که مطابق بررسی‌های اولیه، دو بسته بمبگذاری شده با ریموت و کنترل از راه دور منفجر شده‌اند. خبرگزاری تسنیم، نزدیک به سپاه پاسداران هم مدعی شد که انفجار کیف‌های جاسازی‌شده کنترل‌شونده در داخل سطل زباله یا انفجار بخشی از یک دستگاه خودرو پژو به محض توقف در محل، عامل این حادثه بوده‌اند.^[۱] در نهایت داعش با قبول مسئولیت در این حمله اعلام کرد که دو عضو انتخابی در این عملیات دست داشتند.^[۲]

در آمار اولیه در این حمله‌ها ۲۱۱ نفر مصدوم شدند و ۱۰۳ نفر کشته شده‌اند و حال برخی از زخمی‌ها هم وخیم گزارش شده است. بعدها شمار کشته‌شده‌ها ۸۹ تن و شمار زخمی‌شده‌ها ۲۸۴ تن اعلام شد.^[۳] گمان می‌رود بیشتر قربانیان در انفجار دوم کشته شده‌اند.^[۴] دولت ایران آن را حمله تروریستی معرفی می‌کند.^[۵] این حادثه مرگبارترین حادثه در ایران معاصر پس از آتش‌سوزی سینما رکس آبادان (۱۳۵۷) محسوب می‌شود.^[۶]

عدد کشته‌شدگان دانش آموز دستگان و دیبرستانی در حالی اعلام می‌شود که کاربران شبکه‌های اجتماعی به این اشاره کرده‌اند که از سال‌های آغاز جمهوری اسلامی بسیاری از دانش‌آموزان، معلمان، کارمندان مدارس و ادارات به اجبار به مراسمی مانند نماز جمعه، تشییع جنازه‌ها و یادبودها برده می‌شوند و از آن انتقاد کرده‌اند. شورای هماهنگی تشكیل‌های صنفی فرهنگیان نیز با انتشار متنی در کنال تلگرامی اش نوشتند: «در حالی که ۲۴ دانش‌آموز در حادثه تروریستی کرمان جان خود را از دست داده‌اند، رسانه‌ها قبل از برگزاری مراسم از برگزاری اردوهای دانش‌آموزی با عنوان زائر بهشت در کرمان خبر داده بودند.» به نوشتند شورای هماهنگی فرهنگیان «دو روز قبل از برگزاری مراسم در کرمان، اداره کل آموزش و پرورش این استان از تعطیلی همه مدارس در همه مقاطع این استان در روز سالگرد خبر داده بود.» این شورای صنفی می‌گوید بر اساس مستنداتی که به دست آنها رسیده «حضور اکثر دانش‌آموزان جان باخته با برنامه‌ریزی مدارس و اداره آموزش و پرورش، و بدون حضور اولیای آنها انجام شده است.» به گفته متقدان، سن بسیاری از این دانش‌آموزان کمتر از آن است که در یک مراسم سیاسی، تبلیغاتی و حکومتی شرکت کنند که پیامد آن ممکن است به مرگ یا مجروح شدن آنها منجر شود.^[۷] (<https://www.bbc.com/persian/articles/c2xy41yd07no.amp>)

با وجود وقوع انفجارها در مراسم سالگرد کشته شدن سلیمانی در زادگاهش کرمان، مراسم‌هایی به مناسبت سالگرد کشته شدن او، در مصلی تهران با حضور خانواده‌اش و همچنین مقام‌های جمهوری اسلامی از جمله ابراهیم رئیسی و اسماعیل قالانی برگزار شد. بر اساس تصاویر منتشر شده، تعدادی از نمایندگان کشورها نیز در این مراسم حضور داشتند.^[۸]

پیش‌زمینه

در ۱۳ دی ۱۳۹۸ مصادف با ۳ زانویه ۲۰۲۰ میلادی، قاسم سلیمانی در عملیات آذرخش کشته شد به وسیله ارتش ایالات متحده آمریکا و به دستور رئیس جمهور وقت دونالد ترامپ در بغداد ترور شد.^[۹] وی نفوذ قابل توجهی در ایران داشت و دومین شخصیت قدرتمند در کشور پس از رهبر سید علی خامنه‌ای شناخته می‌شد. سلیمانی مسئول نظارت بر ماموریت‌های مخفی و ارائه راهنمایی، بودجه، تسلیحات، اطلاعات و پشتیبانی لجستیکی به گروه‌هایی تحت نام «محور مقاومت» از جمله حماس و حزب الله لبنان بود.^[۱۰]

دیدار سید علی خامنه‌ای با خانواده قاسم سلیمانی دو روز پیش از بمبگذاری‌ها

در مراسم تشییع جنازه و خاکسپاری سلیمانی در کرمان در ۱۷ دی ۱۳۹۸، ازدحام جمعیت منجر به کشته شدن دست کم ۵۰ تن و مجروح شدن بیش از ۲۰۰ تن شد.^[۱۲] حکومت ایران هر سال در آستانه سال مرگ سلیمانی تبلیغات گسترده‌ای را در سراسر کشور آغاز می‌کند.^[۱۳]

ایران برای مدت‌ها یکی از کشورهای نسبتاً امن در خاورمیانه به شمار می‌رفت و از لحاظ امنیتی نسبت به برخی از همسایگانش شرایط بهتری داشت.^[۱۴] این حمله در بحبوحه تشدید تنش‌ها در خاورمیانه پس از جنگ ۲۰۲۳ اسرائیل و حماس و درگیری‌های آن رخ داد. یک روز قبل از این انفجار، یک حمله پهپادی اسرائیل در لبنان، صالح العاروری، معاون رهبر حماس را کشت.^[۱۵] در سال‌های اخیر، داعش و دیگر گروه‌های تندر و سنی حملات مشابهی را در ایران انجام داده‌اند، در حالی که اسرائیل ترورهای هدفمند و حملات دیگری را در ارتباط با برنامه هسته‌ای ایران انجام داده است، اگرچه کرمان قبلًا هدف این حوادث نبوده است.^[۱۶] دولت اسلامی که یک سازمان مسلمان سینی است، کشتن مسلمانان مرتد از جمله شیعیان را تکلیف خود می‌داند. ایران که یک کشور با اکثریت شیعه است، توسط یک حکومت دین سالار که روحانیان شیعه در آن در مصدر کارند اداره می‌شود. دولت اسلامی، ایران را یک دشمن فرقه‌ای آشتش ناپذیر می‌داند که همراه با یک ائتلاف به رهبری آمریکا در شکست دادن این گروه در سوریه و عراق دست داشته است. قاسم سلیمانی، شبکه‌ای از شبکه نظامیان شیعه را در آنجا ایجاد کرد تا این گروه را عقب برآورد و تلاش‌های بشار اسد رئیس جمهور سوریه برای جنگ با آن را تقویت کرد. شاخه خراسان دولت اسلامی که در افغانستان فعال است، مسئولیت حملات متعددی در ایران را پذیرفته و ایران را به خاطر شرك و ارتداد مورد تهدید قرار داده است. آخرین مورد آن در آبان ۱۴۰۱ در حرم شاهچراغ رخ داد، که مردان مسلح ۱۳ نفر را کشتنند.^[۱۷]

شرح حادثه

محل انفجار در گلزار شهدای کرمان

در ۱۳ دی ۱۴۰۲ مصادف با چهارمین سالگرد ترور قاسم سلیمانی دو انفجار در مسیر گلزار شهدای کرمان رخ داد. در اخبار اولیه اعلام شد که انفجار نخست در ۸۰۰ متری (۸۷۶ متری) محل دفن قاسم سلیمانی رخ داده و بمب در یک کیف دستی در خودروی پژو ۴۰۵ جاسازی شده است.^[۱] انفجار دوم در پارکینگ به نام امام رضا که حدود ۱ کیلومتر (۱۸ کیلومتر) با محل دفن او و خارج از گیت‌های بازرگانی بوده است، حادث شد.^[۲] این انفجار در ابتدای مسیر موكب‌های منتهی به گلزار شهدا (مقابل مسجد فروزی) بود و سپس بمب بعدی در محل ورودی به سمت محدوده مسجد صاحب الزمان (تخت دریا قلی بیگ) منفجر شده که در هر دو انفجار جمعیت زیادی حضور داشتند.^[۳]

اما در بیانیه داعش اعلام شد که هر دو انفجار انتشاری بوده و دو نفر از اعضای داعش به صورت انتشاری نسبت به این عمل اقدام کرده‌اند.^[۴] به گفته سعید شعبانی، شهردار کرمان، دو انفجار به فاصله ۱۰ دقیقه رخ داده است.^[۵] انفجار اول در ساعت ۱۴:۵۰ رخ داد که بر اثر آن نفر زخمی و تعدادی کشته شدند. در ساعت ۱۵:۱۷ در حالی که مردم و نیروهای امدادی در حال کمک به آسیب‌دیدگان و انتقال جانباختگان بودند، انفجار دوم با شدت بیشتری رخ داد.^[۶]

صدای سیمای ایران در این مراسم امدادگران هلال احمر را در حال کمک به مجروحان نشان داد. چندین خبرگزاری ایرانی از تعداد بیشتری از مجروحان خبر دادند. رئیس هلال احمر استان اظهار داشت: تیمهای واکنش سریع آنها در حال تخلیه مجروحان هستند، اما به دلیل موج ازدحام جمعیت که مسیرها را مسدود می‌کنند، با چالش مواجه شده‌اند.^[۷] بیمارستان‌های کرمان و مناطق اطراف آن برای مداوای قربانیان در حالت آماده‌باش قرار گرفتند.^[۸] تعدادی از هوایپیماهای نیروی هوایی ارتش با امکانات پزشکی و قادر درمان در اختیار اورژانس کرمان قرار گرفتند.^[۹] عصر بعد از انفجار، جمعیتی در گورستان گلزار شهدا تجمع کردند و شعارهای «هرگز بر اسرائیل» و «هرگز بر آمریکا» سر دادند.^[۱۰]

روز بعد همشهری آنلاین خبر از شنیده شدن صدای تیراندازی در کرمان داد اما فرمانده سپاه استان کرمان این خبر را تکذیب و اعلام کرد سالگرد سلیمانی در حال برگزاری است.^[۱۱]

امدادرسانی به مجروحان پس از انفجار بمبهای

محل انفجار در گلزار شهدای کرمان^[۱۲]

سهل انگاری دستگاه‌های امنیتی

با وقوع انفجارها، نظرات متفاوتی از سوی کاربران شبکه‌های اجتماعی در مواجهه با آن منتشر شد که محور بسیاری از آن‌ها متهم کردن حکومت در رابطه با دست داشتن در این انفجارها و «پوشالی بودن اقتدار نظامی جمهوری اسلامی» بود. نظراتی که به دنبال آن دادستان کل کشور دستور بازداشت متقدان برگزاری مراسم سالگرد سليمانی را صادر کرد و تعدادی از شهروندان در شهرهای مختلف کشور در این رابطه بازداشت شدند. بسیاری از مردم و فعالان سیاسی و مدنی بر ناکارآمدی نیروهای اطلاعاتی در کشور برای تامین امنیت شهروندان تاکید کردند. [۲] <https://wwwiranintlco> (m/202401078411)

پیام خصوصی آمریکا به ایران

مقام‌های آمریکایی می‌گویند پیش از حمله به مراسم سالگرد قاسم سليمانی در شهر کرمان، ایالات متحده در یک «پیام خصوصی» به جمهوری اسلامی هشدار داده بود که گروه حکومت اسلامی موسوم به «داعش» قصد انجام «حمله تروریستی» در ایران را دارد. به گفته این مقام‌ها، این اخطار بیش از یک هفته قبل از وقوع انفجار در کرمان به مقامات جمهوری اسلامی رسیده است. [۳] <https://wwwradiofardacom/a/u-s-secretly-warned-iran-ahead-of-is> (amic-state-terrorist-attack-32791892.html)

کشف ۱۶ بمب قبل از مراسم

علی توکلی، رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح کرمان، شامگاه شنبه ۱۶ دی در جمع خبرنگاران گفت: «خبرهایی از تهدیدات دشمن داشتیم و قبلًا تعداد ۱۶ بمب آماده انفجار در کرمان کشف شد که مخصوص گلزار شهدا و مرقد قاسم سليمانی ساخته شده بود.» مهدی بخشی، دادستان کرمان نیز شامگاه شنبه در گفت و گوی ویژه خبری از شبکه استانی کرمان گفته بود که «۱۶ بمب در استان کرمان کشف شده بود که قدرت انفجار هر کدام از آنها از این جلیقه‌های عامل انتحاری بیشتر بود.» [۴] <https://wwwradiofarda.com/a/attack-terrorist-kerman-iran/32764393ht> (ml)

تلفات

کشته و مجروح

روابط عمومی سازمان اورژانس در روز نخست گفت ۱۷۱ مصدوم به بیمارستان فرستاده شدند و ۱۰۳ نفر هم درگذشتند.^[۲۰] پس از آن سخنگوی اورژانس کرمان اعلام کرد: «تعداد شهدای حادثه تروریستی در کرمان تاکنون به ۱۰۳ تن و زخمی‌ها به ۲۱۱ نفر رسیده است، که حال برخی از مصدومان وخیم است و احتمال افزایش آمار شهدا وجود دارد.»^[۲۱] سپس استاندار کرمان تصريح کرد که شمار دقیق کشته‌شده‌ها، ۹۵ نفر بوده است.^[۲۲] روز بعد طبق آمار پزشکی قانونی اعلام شد که ۸۴ تن کشته و ۲۸۴ تن مصدوم شدند.^[۲۳]

روابط عمومی هلال احمر از کشته شدن یک امدادگر که برای کمک رسانی به مصدومان حادثه تروریستی به محل اعزام شده بودند، در انفجار دوم خبر داد.^[۲۴] همچنین ۳ امدادگر دیگر در این حادثه مجروح شدند. طبق گزارش خبرگزاری‌ها، چهار تن از نیروهای پلیس در پی این حادثه کشته شدند.^[۲۵]

به گفته احمد وحیدی، کشته و زخمی شدن اکثر افراد به دلیل اصابت ساچمه‌ها و ترکش‌های انفجار بود و برخی دچار موج گرفتگی شدند.^[۲۶]

در جریان انفجارهای کرمان یک معلم و بیش از ۲۰ دانشآموز کشته شده‌اند.^[۲۷] همچنین بنا بر اعلام اداره کل اتباع و مهاجرین خارجی استان کرمان ۱۲ تن از کشته‌شدگان از اتباع افغانستانی بودند. با مرگ یک دانشآموز ۱۲ ساله اهل افغانستان به نام نازنین آچک زهی، که در جریان این حادثه به شدت مجروح شده بود؛ تعداد کشته‌شدگان اتباع افغانستانی این حادثه به ۱۳ تن افزایش یافت.^[۲۸]

اعضای بدن فاطمه دهقان و سید میثم حسینی رئیس اداره انجمن اولیا و مربیان اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان که در جریان این حادثه دچار مرگ مغزی شده بودند به بیماران نیازمند اهدا شد.^[۲۹] همچنین کبد و کلیه‌های محمدعلی ضیاء الدینی سرهنگ دوم پلیس راهور کرمان که حین مأموریت در این حادثه از ناحیه سر به شدت دچار آسیب شده و در کما بود؛ به بیماران نیازمند اهدا شد.^[۳۰]

مرتكبان

نخست گروه یا سازمانی مسئولیت انفجارهای کرمان را بر عهده نگرفت. در اطلاعیه شورای عالی امنیت ملی اعلام شد که دستگاه‌های اطلاعاتی سرنخ‌های به دست آمده از این «عملیات تروریستی» را با سرعت پیگیری و عاملان آن را شناسایی و معرفی کنند. محمود صادقی در بیانیه‌ای احمد وحیدی را به «بی‌کفایتی امنیتی» متهم کرد، خواهان

عذرخواهی او شد و نوشت: «مسئولان امنیتی و انتظامی که دوربین‌های مجهز به تشخیص هویتشان روی زنان و دختران زوم شده، باید پاسخ دهنده که چگونه جلوی دید هزاران چشم و دوربین قادر به شناسایی این تروریستها نبودند». [۴۳] در ۱۵ دی، دادستان کل از دادستانی‌های سراسر کشور خواست تا با کسانی که در رسانه‌ای اجتماعی «محتواهای کذب و خلاف قانون و دارای وصف مجرمانه» منتشر کرده‌اند، «با قاطعیت» برخورد شود. [۴۴]

رئیس جمهور ایران، ابراهیم رئیسی، قبل از پذیرفتن مسئولیت داعش، اسرائیل را مسئول این حمله دانست و به «رژیم صهیونیستی» هشدار داد که «بهای این جنایت و جنایات دیگر را خواهد پرداخت». [۴۵] محمد مخبر معاون رئیس جمهور و محسن رضایی عضو جمعه تشخیص مصلحت نظام اسرائیل را مسئول این انفجارها دانستند. [۴۶] پس از این اظهارات سخنگوی وزارت خارجه آمریکا در نخستین نشست خبری خود در سال جدید میلادی ۲۰۲۴ گفت هیچ دلیل وجود ندارد که باور کنیم اسرائیل در این انفجارها دست داشته است. [۴۷] وال استریت ژورنال به نقل از منابع آگاه گزارش داد اسرائیل به متحдан خود اعلام کرده در انفجارها نقش نداشته است. این منابع آگاه گفتند: «چگونگی بمبگذاری در انفجار کرمان با الگوی حمله‌های اسرائیل که بر هدف‌گیری دقیق افراد و زیرساخت‌ها تمرکز دارند، همخوانی ندارد». [۴۸]

بر اساس گزارش‌های سی ان ان، تحلیلگران و یک مقام رسمی ایالات متحده حدس زدند که این انفجار دارای نشانه‌های یک حمله تروریستی است و مشابه حملاتی که در گذشته توسط داعش انجام شده، است. [۴۹] طبق گزارش‌های ان بی سی نیوز، چهار مقام فعلی و سابق آمریکایی باور نداشتند که اسرائیل پشت این حمله بوده است، با این‌که دو نفر از آن مقام‌ها گفته بودند که ایالات متحده هم مسئولیتی ندارد. [۵۰] رابرت مکر، سفیر سابق بریتانیا در ایران، به بی بی سی گفت که مشخص نیست چه کسی پشت بمبگذاری‌ها است. [۵۱] وزارت امور خارجه ایالات متحده، از طریق سخنگوی خود مت میلر، بیان داشت که «دلیلی ندارد باور کند که اسرائیل درگیر بوده است». [۵۲] همچنین اظهارات مبنی بر دخالت ایالات متحده را رد کرد و چنین اتهاماتی را «مضحك» خواند و همدردی خود را نسبت به قربانیان ابراز داشت. [۵۳]

در ۱۵ دی، ۱۴۰۲، مراسم تشییع و خاکسپاری کشته شدگان برگزار شد و احمد وحیدی اعلام کرد که شماری از افراد وابسته با این حادثه دستگیر شدند. [۵۴] وزارت اطلاعات ایران در بیانیه‌ای رسمی اعلام کرد که یکی از دو متهم معدوم، تاجیکستانی بوده ولی از هویت متهم دیگر هنوز اطلاعی در دست ندارد. همچنین این وزارتخانه دستگیری ۱۱ نفر در ۶ استان ایران در رابطه با پشتیبانی این عملیات را اعلام کرد. [۵۵]

داعش

یک روز پس از حادثه، داعش مسئولیت این حمله را به‌عهده گرفت. [۵۶] طبق بیانیه‌ای که این گروه در کانال‌های تلگرامی وابسته به خود منتشر کرد، انفجارها توسط دو عامل انتحاری انجام گرفته است. داعش در بیانیه خود نوشت: دیروز در بخشی از غزوه «و هر کجا یافتید بکشید» دو برادر «عمر الموحد» و «سیف الله مجاهد» در ۲۰ عملیات شهادت طلبانه» به سوی تجمع بزرگ شیعیان مشرف در کنار مزار رهبر کشته شده خود «قاسم سلیمانی» در شهر کرمان در جنوب ایران رفته و کمربندهای انفجاری خود را در میان جمعیت منفجر کردند که بیش از ۳۰۰ نفر «رافضی مشرف» را کشت یا زخمی کرد. [۵۷] ادعاهای داعش نسبت به مسئولیت در حمله در تضاد با گزارش‌های ابتدایی رسانه‌های ایرانی است که بمبهای در دو کیف جاسازی شده و از راه دور منفجر شدند. [۵۸]

با وجود ادعاهای داعش مبنی بر مسئولیت این حملات، مقامات ایرانی همچنان آمریکا و اسرائیل را به درگیری در این حملات متهم می‌کنند، و حسین سلامی فرمانده کل سپاه پاسداران می‌گوید این گروه «ناپدید شده‌اند» و اعضای آن تنها به عنوان «مزدور» براء، منافع آمریکا و اسرائیل، عما، مـ کنند.^[۱۵]

وزارت اطلاعات ایران، ۱۵ دی اعلام کرد «۱۲ نفر» از عوامل انفجار را در «شش استان» ایران بازداشت کرده است و در بیانیه‌ای افراد بازداشت شده را «تزویریست داعشی» خواند.^[۶۳] همچنین اعلام کرد که یکی از عاملان این حمله انتشاری، اهل کشور تاجیکستان بوده است.^[۶۴] یک روز بعد خبرگزاری رویترز به نقل از دو منبع اطلاعاتی آمریکایی گزارش کرد رهگیری‌های ارتباطی جمع‌آوری شده توسط ایالات متحده تأیید می‌کند که شاخه داعش مستقر در افغانستان، موسوم به داعش-خراسان، عامل انفجارها است.^[۶۵]

در مقاله‌ای به تاریخ ۲۵ ژانویه ۲۰۲۴، روزنامه ویل استریت ژورنال گزارش داد که وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا از پیش مقامات ایران را از نقشه داعش باخبر کرده بود.^[۱۷]

و اکنشہائی داخلی

افراد و رسانه‌ها

D8%A7-%D8%A2%D8%A8%DB%8C%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE%D9%88%D8%A7%D9%
(87%D8%AF-%DA%A9%D8%B1%D8%AF-%D9%81%DB%8C%D9%84%D9%85

مسیح علی نژاد، از مخالفان حکومت ایران در عین محکوم کردن «هر اقدام تروریستی»، این انفجارها را با اشاره به سانحه هوایی اوکراینی «صحنه‌سازی حکومت برای مظلوم‌نمایی» خواند و نوشت: «مقصراً اصلی کشtar مردم در مراسم قاسم سلیمانی خود خامنه‌ای است و جمهوری اسلامی که فرزندان سلیمانی قاتل را از مراسم خونبار او دور نگه داشت.»^[۵۹]

رضا پهلوی ساعتی پس از پذیرفتن مسئولیت انفجارهای کرمان از سوی گروه حکومت اسلامی، به این حادثه واکنش نشان داد و گفت که «داعش و جمهوری اسلامی دو روی سکه تروریسم بنیادگرایانه اسلامی هستند.» او خاطر نشان کرد که «جمهوری اسلامی حتی برای حامیانش نیز ماشین مرگ و فلاکت است.»^[۶۰]

مولوی عبدالحمید، امام جمعه اهل سنت زاهدان، با صدور بیانیه‌ای انفجار در مراسم سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان را «تکان‌دهنده» خواند و «به شدت» محکوم کرد.^[۶۱]

محمد خاتمی، انفجارها در مراسم سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان را به شدت محکوم کرد و خواستار پیگیری سریع و همه‌جانبه این حمله شد. این چهره اصلاح طلب تأکید کرد اهداف و علل این حمله باید شناسایی شده و عوامل آن معرفی شوند.^[۶۲]

سید علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران: «چه دسته‌ای آسوده به خون بیگاناهان و چه مغزهای مفسد و شرارت زا که آنان را به این گمراهی کشانده‌اند، از هم‌اکنون آماج قطعی سرکوب و مجازات عادلانه خواهند بود. بدانند که این فاجعه آفرینی پاسخ سختی در پی خواهد داشت باذن الله.»^[۶۳] هیئت دولت جمهوری اسلامی، پنجشنبه ۱۴ دی ماه ۱۴۰۲ را «عزای عمومی» اعلام کرد.^[۶۴] در کرمان نیز سه روز «عزای عمومی» اعلام شد.^[۶۵]

علی‌دایی پیشکسوت فوتbal با انتشار استوری در حساب کاربری خود در اینستاگرام حادثه تروریستی در کرمان را تسلیت گفت.^[۶۶]

مسیح علی نژاد، از مخالفان حکومت ایران در عین محکوم کردن «هر اقدام تروریستی»، این انفجارها را با اشاره به سانحه هوایی اوکراینی «صحنه‌سازی حکومت برای مظلوم‌نمایی» خواند و نوشت: «مقصراً اصلی کشtar مردم در مراسم قاسم سلیمانی خود خامنه‌ای است و جمهوری اسلامی که فرزندان سلیمانی قاتل را از مراسم خونبار او دور نگه داشت.»^[۵۹]

عبدالله جوادی آملی ضمن همدردی با بازماندگان این حادثه تأکید کرد:^[۶۷]

آنچه می‌تواند زمینه هرج و مرج و ناامنی را فراهم کند کمبود معارف کلامی در مراکز فرهنگی حوزه و دانشگاه از یک سو و دسیسه استکبار جهانی و فتنه صهیونیسم بین‌الملل و برخی از غارتگران سیاسی از سوی دیگر است.

ناصر مکارم شیرازی در پیامی تأکید کرد جنایتکارانی که دستانشان به خون کودکان، زنان و مردان بی گناه آغشته است با این جنایت به دنبال ناامنی در این مرز و بوماند تا شکستهای خود را جبران کنند. در بخش دیگر این پیام آمده است: اما بدانند که این مردم و همه مسلمانان راستین، به وعده حق الهی یقین داشته و با صبر و استقامت به پیروزی نهایی بر همه دشمنان و بدخواهان خواهند رسید.^[۶۴]

جعفر سبحانی این حادثه را به ملت ایران و وابستگان کشته شدگان تسلیت گفت.^[۶۵]

حساب توییتری ۱۵۰۰ تصویر تصویرهایی از اینستاگرام کشته شدگان را منتشر و آنان را به جریان سرکوب در جمهوری اسلامی ایران منتسب کرد و نوشت: «اینا هموطن ما نیستند، دشمن خونی و قاتل عزیزترین‌های ما هستند.»^[۶۶]

علی کریمی بازیکن سابق فوتبال ساعتی پس از این رخداد با گذاشتن یک استوری در اینستاگرام نوشت برای شربت و غذای نذری بری و انتقام سخت نصیبت بشه.^[۶۷]

واکنش گروههای اپوزیسیون جمهوری اسلامی

حزب کمونیست ایران انفجارهای کرمان را عملیات تروریستی خواند و آن را قاطعانه محکوم کرد و به بازماندگان قربانیان بی دفاع این واقعه تسلیت گفت.^[۶۸] حزب کارگری ایران-حکمتیست (خط رسمی) در واکنش به انفجارهای کرمان، در بیانیه‌ای، هر نوع عملیات تروریستی و کشتار مردم بیگناه را به هر بهانه‌ای محکوم کرد.^[۶۹]

واکنش‌های بین‌المللی

رهبر کاتولیک‌های جهان با ابراز تاسف عمیق از حادثه تروریستی کرمان گفت: برای بازماندگان اندوهگین هستم.^[۷۰]

سید حسن نصرالله در سخنرانی خود در حسینیه مقام «سیده خوله» در بعلبک، با اشاره به این حمله تروریستی، ضمن ابراز تسلیت به مردم ایران، تأکید کرد که خون این شهدا هرگز به هدر نخواهد رفت.^[۷۱]

 اتحادیه اروپا این انفجارها را «تروریستی» خواند و شوک آور توصیف کرد و با مردم ایران اعلام همبستگی کرد.^[۷۲]

 سازمان ملل متحد: آنتونیو گوتیرش، دبیرکل سازمان ملل متحد انفجارهای مرگبار روز چهارشنبه در شهر کرمان را محکوم کرد. یک سخنگوی دفتر آنتونیو گوتیرش، دبیرکل سازمان ملل متحد اعلام کرد که او این انفجارها را «قویاً محکوم می‌کند.»^[۷۳]

 سازمان ملل متحد: شورای امنیت در بیانیه‌ای «حملات بزدلانه تروریستی» در کرمان را محکوم و تسلیت خود را به

خانواده‌های قربانیان و حکومت ایران ارسال کرد.^[۷۸]

 مصر: وزارت خارجه این کشور در بیانیه‌ای انفجارهای تروریستی کرمان را که طی آن شماری از ایرانیان کشته یا زخمی شدند را به شدت محکوم کرد.^[۷۹]

 فرانسه: وزارت امور خارجه فرانسه، با انتشار بیانیه‌ای تأکید کرد که پاریس حمله تروریستی در کرمان را که تاکنون بیش از صد کشته و زخمی بر جای گذاشته است را به شدیدترین وجه محکوم می‌کند.^[۸۰]

 آلمان: وزارت خارجه آلمان در بیانه‌ای آمار بالای تلفات انفجارهای کرمان که در میان آنها کودکان زیادی وجود دارد را در دنیا خواند و این اقدام تروریستی را محکوم کرد.^[۸۱]

 عربستان سعودی: وزارت امور خارجه عربستان طی صدور بیانیه‌ای حادثه تروریستی عصر چهارشنبه در کرمان را محکوم کرد. عربستان تسلیت، همدردی و همبستگی خود را با ایران در این رویداد در دنیا کرد.^[۸۲]

 قطر: دولت قطر دو انفجار تروریستی کرمان را به شدت محکوم و به خانواده‌های کشته شدگان و دولت و ملت ایران تسلیت گفت و برای مجروحان شفای عاجل مسالت کرد. دولت قطر در بیانیه خود همچنین بر موضع دوچه در رد خشونت و تروریسم و اقدامات جنایتکارانه با هر انگیزه و علتی تأکید کرد.^[۸۳]

 امارات متحده عربی: وزارت خارجه امارات در بیانه خود این اقدامات را به شدت محکوم کرد و تمام اشکال خشونت و تروریسم را که هدف آن‌ها بی ثبات‌کردن امنیت و ثبات است را رد کرد، اقداماتی که با ارزش‌ها و اصول بشردوستانه ناسازگار هستند.^[۸۴]

 سوئیس: وزارت امور خارجه سوئیس با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس بیان کرد که این کشور حملات وحشیانه در کرمان را به شدت محکوم می‌کند.^[۸۵]

 عمان: وزارت خارجه سلطنت عمان با صدور بیانیه اعلام کرد که دولت عمان تسلیت خالصانه و همدردی صمیمانه خود را به کشور ایران و خانواده‌های قربانیان دو بمب‌گذاری در استان کرمان ابراز داشته و برای مجروحان این حادثه آرزوی شفای عاجل می‌کند.^[۸۶]

 ترکیه: رجب طیب اردوغان، با صدور اعلامیه تسلیت دفتر ریاست جمهوری ترکیه، از حملات «تروریستی» کرمان ابراز تاسف کرد.^[۸۷]

 انصار الله با صدور اعلامیه‌ای این حمله را محکوم و اینگونه اقدامات را «تحرکات آمریکا و اسرائیل برای بی ثباتی» نامید.^[۸۸]

 روسیه: ولادیمیر پوتین، طی پیامی به علی خامنه‌ای و سید ابراهیم رئیسی، حمله تروریستی در شهر کرمان را به آن‌ها تسلیت گفت.^[۸۹]

 پاکستان: وزارت امور خارجه پاکستان، در پیامی خطاب به حسین امیر عبدالهیان، حمله تروریستی کرمان را محکوم و از آن به عنوان «حملات غیرانسانی تروریستی» نام برد.^[۹۰]

 عراق: دولت عراق با صدور بیانیه‌ای ضمن محکومیت این حمله تروریستی برآمادگی کشورش برای ارائه انواع کمک‌ها به منظور کاستن از شدت این «اقدام جنایتکارانه و بزدلانه» تأکید کرد.^[۹۱]

ارمنستان: نخست وزیر ارمنستان در پیامی به رئیس جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با فاجعه کرمان تسلیت گفت.^[۹۲]

جمهوری آذربایجان: وزارت خارجه جمهوری آذربایجان: برای مجروهان شفای عاجل آرزو می کنیم. (جمهوری آذربایجان) به عنوان کشوری که به شدت از تروریسم رنج می برد، همه اشکال و مظاہر آن را محکوم می کند.^[۹۳]

سید علی سیستانی در پیامی حمله تروریستی را محکوم و با خانواده های داغدار ابراز همدردی کرد.^[۹۴]

ایالات متحده آمریکا: سخنگوی وزارت خارجه آمریکا روز چهارشنبه به وقت محلی در نخستین نشست خبری خود در سال جدید میلادی ۲۰۲۴ در جمع خبرنگاران درباره حملات تروریستی در کرمان ایران گفت: «در مورد انفجارها در ایران باید بگوییم ما گزارش ها را از نزدیک دنبال کرده ایم. ما هیچ اطلاعات مستقلی برای ارائه نداریم. ما با خانواده های قربانیان که در این انفجارها وحشتناک جان خود را از دست دادند، ابراز همدردی می کنیم. هنوز برای نتیجه گیری در مورد دلیل این انفجارها زود است اما باید بگوییم آمریکا هیچ نقشی در این حملات نداشته و هرگونه اظهار نظر برخلاف این امر مضحك است. ما همچنین هیچ دلیلی نداریم که باور کنیم اسرائیل در این انفجار نقش داشته است.»^[۹۵]

جمهوری ایرلند: مایکل مارتین، وزیر امور خارجه ایرلند با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «من بمب گذاری امروز در ایران را به شدت محکوم می کنم، این یک حمله مذموم و کورکرانه بود. تروریسم و خشونت هرگز قابل توجیه نیست. من به مردم ایران و کسانی که عزیزان خود را از دست دادند تسلیت می گویم.»^[۹۶]

چین: شی جین پینگ، رئیس جمهور چین، با «شوك آور» دانستن حملات کرمان تأکید کرد که «چین با همه اشکال تروریسم مخالف است» و «قطعاً از تلاش های ایران برای حفظ امنیت و ثبات ملی حمایت می کند.»^[۹۷]

کره شمالی: کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی در پیامی به رئیس جمهور ایران با ابراز همدردی «مخالفت این کشور با همه انواع تروریسم» را مجدداً تأیید کرد.^[۹۸]

کانادا: وزارت خارجه کانادا، ضمن تسلیت به خانواده های قربانیان خواستار تحقیق و تفحص کامل در این مورد برای شناسایی عوامل مسئول در این «اقدام تروریستی» و پاسخگو کردن آنها شد.^[۹۹]

پیامدها

این دو انفجار به فضای واکنشی در میان کاربران ایرانی دامن زد و موجهایی در شبکه های اجتماعی به راه انداخت. گروهی از کاربران مخالف جمهوری اسلامی مرگ را «حق» شرکت کنندگان در مراسم دانستند و به ابراز شادمانی پرداختند، گروهی از حامیان حکومت و عده «واکیش و انتقام سخت» دادند.^[۱۰۰]

حساب های کاربری پرسابقه در حمایت از حکومت، که به عنوان «افسران جنگ نرم» شناخته می شوند و شواهدی از ارتباط برخی از آنها با نهادهای امنیتی و نظامی ایران وجود دارد، به طور گسترده اقدام به انتشار عکس و مشخصات افرادی کردند که به گفته آنها پشت حساب های کاربری منتقد قاسم سلیمانی هستند. همزمان موج بازداشت کاربران و صاحبان صفحات مجازی توسط سازمان ها و نهادهای اطلاعاتی به راه افتاد.^[۱۰۱]

در ادامه محمد موحدی آزاد، دادستان کل ایران، از دادستانی‌های سراسر کشور خواست تا با کسانی که بعد از انفجارها در فضای مجازی و رسانه‌ای به گفته او «محتوای کذب و خلاف قانون و دارای وصف مجرمانه» منتشر کرده‌اند، «با قاطعیت» برخورد شود.^[۱] در همان روز انفجارهای کرمان، محمد شجاع، پژشک ساکن یجنوری، با همسانی عکس کتلت و نوشتن «در آپارتمان ما بُوی کتلت پیچیده» بازداشت شد. روز بعد یک نفر در یزد بازداشت شد.^[۲]

جستارهای وابسته

- تشییع جنازه و خاکسپاری قاسم سلیمانی
- حمله ۱۴۰۲ حرم شاهچراغ
- پرواز شماره ۷۵۲ هوایی‌بین‌المللی اوکراین

منابع

۱. «رویترز به نقل از منابع اطلاعاتی آمریکا: داعش خراسان به شکل «واضح» عامل انفجارهای کرمان است» (<https://www.radiofarda.com/a/the-ministry-of-information-claimed-to-have-arrested-12-of-the-perpetrators-of-the-kerman-explosion/32762963.html>). رادیو فردا. ۱۶ دی ۱۴۰۲. دریافت شده در ۶ ژانویه ۲۰۲۴.

۲. «فوری/ حادثه انفجار در گلزار شهدای کرمان+فیلم»

<https://donya-e-eqtesad.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%B3%D8%A7%DB%8C%D8%AA-%D8%AE%D9%88%D8%A7%D9%86-62/4034463-%D9%81%D9%88%D8%B1%DB%8C-%D8%AD%D8%A7%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1-%D8%AF%D8%B1-%DA%AF%D9%84%D8%B2%D8%A7%D8%B1-%D8%B4%D9%87%D8%A7%D8%AF%D8%A7%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%81%DB%88>

D8%AE%D8%B4-%D8%B3%D8%A7%DB%8C%D8%AA-%D8%AE%D9%88%D8%A7%D9%86-62/4034463-%D9%81%D9%88%D8%B1%DB%8C-%D8%AD%D8%A7%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1-%D8%AF%D8%B1-%DA%AF%D9%84%D8%B2%D8%A7%D8%B1-%D8%B4%D9%87%D8%A7%D8%AF%D8%A7%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%81%DB%88

۳. دنیای اقتصاد. (C%D9%84%D9%85

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در

۳. «دو انفجار «تروریستی» در چهارمین مراسم سالگرد
قاسم سلیمانی در کرمان؛ دست کم ۱۰۳ نفر کشته

شدند» (<https://parsi.euronews.com/2024/01/03/two-terrorist-explosions-at-qassem-soleimanis-anniversary-at-least-20-peo>

ده. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. euronews . (p_{le-killed}

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳

۴. «تسنیم: دو کیف حامل بمب در مسیر گلزار شهداي کرمان منفجر شده» (

۵. «انفجار تروریستی در مسیر منتهی به گلزار شهدای کرمان/آخرین آمار از مصدومان و شهدا: ۱۰۳ شهید و ۲۱۱ زخمی» (<https://www.tabnak.ir/fa/new>). تابناک. ۱۴۰۲-۱۰-۱۳. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

۶. «از عوامل انفجارهای کرمان و فرضیه‌های مطرح شده چه می‌دانیم؟» (<https://parsi.euronews.com/2024/01/03/explosions-in-iran-what-we-know-qasem-soleimani>). ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

Schmitt, Eric ; Saad, Hwaida ; Yee, Vivian .⁷
(۲۰۲۴-۰۱-۰۴). «*Islamic State Claims Responsibility for Deadly Bombings in Iran*» (<https://www.nytimes.com/2024/01/04/world/middleeast/us-isis-iran-gener>
The New . به انگلیسی) . *al-suleimani.html*
<https://www.worldcat.org/issn/0362-4331>
. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۵ .

*ISIS claims responsibility for twin blasts» .⁸
that killed nearly 100 people in Iran» ([http://english.alarabiya.net/News/middle-ea
st/2024/01/04/ISIS-claims-responsibility-
for-twin-blasts-that-killed-nearly-100-peo](http://english.alarabiya.net/News/middle-east/2024/01/04/ISIS-claims-responsibility-for-twin-blasts-that-killed-nearly-100-peo)
. ۲۰۲۴، ۴ . ژانویه . *ple-in-Iran*). Alarabiya
. دریافت شده در ۲۰۲۴، ۴ . ژانویه .*

۹. «انفجار تروریستی در مسیر گلزار شهدای کرمان/ ۱۰۳ شهید و ۱۱۱ مصدوم» (<https://www.mehrn.com/news/5984437/>)

خبرگزاری مهر. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

Iran says at least 103 people killed, 141".10 wounded in blasts at ceremony honoring slain general" (<https://apnews.com/article/iran-us-soleimani-explosion-kerman-2524cfed1d040370bf98000e2b53ad5a>).

Associated Press. 3 January 2024.

.Retrieved 3 January 2024

Blasts reported as Iran commemorates".11 assassinated general Soleimani" (<https://www.aljazeera.com/news/2024/1/3/blasts-reported-as-iran-commemorates>). Al Jazeera. 3 January 2024. Retrieved

.3 January 2024

Twin bomb blasts near Iran general".12 Qasem Soleimani's tomb kill 73 – state TV" (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67872281>). BBC News. 3 January 2024. Archived (<https://web.archive.org/web/20240103124852/https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67872281>) from the original on 3 January 2024. Retrieved 3 January 2024

*Over 100 dead in blasts at memorial for".13
assassinated Iranian commander" ([http
s://www.theguardian.com/world/2024/ja
n/03/dead-in-blasts-at-memorial-for-assa
ssinated-iranian-commander](https://www.theguardian.com/world/2024/jan/03/dead-in-blasts-at-memorial-for-assassinated-iranian-commander)). The
Guardian. 3 January 2024. Archived ([http
s://web.archive.org/web/202401031336
23/https://www.theguardian.com/world/
2024/jan/03/dead-in-blasts-at-memorial-
for-assassinated-iranian-commander](https://web.archive.org/web/20240103133623/https://www.theguardian.com/world/2024/jan/03/dead-in-blasts-at-memorial-for-assassinated-iranian-commander))
from the original on 3 January 2024.*

.Retrieved 3 January 2024

۱۴. «کشته شدن ۹۵ نفر در ۲ انفجار در نزدیکی محل
دفن قاسم سلیمانی؛ آمریکا دست داشتن اسرائیل در
انفجارها را رد کرد» ([https://wwwiranintl.co
m/liveblog/Kerman-Explosions-January](https://wwwiranintl.com/liveblog/Kerman-Explosions-January)
(۳) . ایران اینترنشنال. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در
۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

15." واکنش‌های گسترده به ادعای خامنه‌ای درباره «حرف خدا» از «زبان» او: «دیکتاتور» دیگر کنترلی بر خود ندارد" (<https://ir.voanews.com/a/reactions-khamenei-statements-iran/74214> 2 January 2024. Archived (<http://web.archive.org/web/20240102190130/https://ir.voanews.com/a/reactions-khamenei-statements-iran/7421484.html>) from the original on 2 January 2024.

.Retrieved 3 January 2024

16." Martyr of Quds - Khamenei.ir" (<https://en.english.khamenei.ir/news/10431/Martyr-of-Quds>). Archived (<https://web.archive.org/web/20240103175810/https://english.khamenei.ir/news/10431/Martyr-of-Quds>) from the original on 3 January 2024.

.Retrieved 3 January 2024

۱۷. «حملات مرگبار در ایران: پنج حمله در شش سال» (۲۰۲۴). BBC Persian. <https://www.bbc.com/persian/articles/cjegz2j8q80o>. دریافت شده در ۴ ژانویه ۲۰۲۴.

Yee, Vivian; Saad, Hwaida; Schmitt, Eric. 18 (2024-01-04). "Islamic State Takes Responsibility for Deadly Bombings in Iran" (<https://www.nytimes.com/2024/01/04/world/middleeast/us-isis-iran-general-suleimani.html>). The New York Times. Retrieved 2024-01-04

۱۹. «انفجار در مراسم سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان دست کم ۱۰۳ کشته بر جای گذاشت» (۲۰۲۴-۰۱-۰۳). Euronews. <https://www.euronews.com/2024/01/03/two-terrorist-explosions-at-qassem-soleimanis-anniversary-at-least-20-people-killed>. دریافت شده در ۳۰ ژانویه ۲۰۲۴.

4%D9%87%DB%8C%D8%AF-%D9%88-21
1-%D9%85%D8%AC%D8%B1%D9%88%D
در ۲۰۲۴-۰۱-۰۴ . دریافت شده
. ۱۴۰۲-۱۰-۱۳ . *borna.news* . (8%AD

21. «بمبگذاری داعش در کرمان و واکنش‌ها؛ چرا بعضی هورا کشیدند؟» (<https://www.bbc.com/persi>)
BBC News . (an/articles/c29y708r58wo
فارسی . ۲۰۲۴-۰۱-۰۵ . دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۴ .

23. «(ویدئو) دو انفجار در مسیر منتهی به گلزار شهدای کرمان» (<http://fararu.com/fa/news/69678>). فرارو. ۱۳۰۲-۰۱-۰۳. دریافت شده در ۳۰-۰۱-۲۰۲۴.

24. «حمله تدویریستی کرمان» پا ۱۴ شهید و ۲۸۴ مجروح /

دو انفجار با موج شدید و مواد شدید الانفجار / چپ

و راست در محکومیت یک جنایت همچدا شدند» (h)

<https://www.khabaronline.ir/news/185665>

1/%D8%AD%D9%85%D9%84%D9%87-%D

8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8

C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D

8%*B*1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A

8%D8%A7-%DB%B8%DB%B4-%D8%B4%D

9%87%DB%8C%D8%AF-%D9%88-%DB%B

2%DB%*B*8%DB%*B*4-%D9%85%D8%AC%D

8% B1% D9% 88% D8% AD-% D8% AF% D9% 8

8-%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D

8%A7%D8%B1-%D8%A8%D8%A7-%D9%8

۱۴۰۲ دی ۱۴ . خبرآنلاین . (5% D9% 88% D8% AC

دریافت شده در ۱۴ دی ۱۴۰۲.

Dozens killed in 'terrorist attacks' near".25 tomb of Iranian Guards' Soleimani" ([http://www.reuters.com/world/middle-east/iran-media-report-explosion-near-guards-commander-soleimanis-tomb-anniversary-2024-01-03/](https://www.reuters.com/world/middle-east/iran-media-report-explosion-near-guards-commander-soleimanis-tomb-anniversary-2024-01-03/)). Reuters. January 3, 2024.

26. «یک فروند هواپیمای سی ۱۳۰ نیروی هوایی ارتش با امکانات پزشکی و کادر درمان در اختیار اورژانس کرمان قرارگرفت» (<https://www.aja.ir/portal/>)
<https://www.aja.ir/portal/home/?NEWS/73099/1702301/221768>) . پایگاه اطلاع رسانی ارتش جمهوری اسلامی ایران.

"Iran blames Israel, US for deadly blasts".²⁷ near grave of Guards general Soleimani" (<https://www.france24.com/en/live-news/20240103-bombs-kill-73-at-iran-commemorations-for-slain-general-state-media>). France 24. 3 January 2024. Archived (<https://web.archive.org/web/20240103152003/https://www.france24.com/en/live-news/20240103-bombs-kill-73-at-iran-commemorations-for-slain-general-state-media>) from the original on 3 January 2024. Retrieved 4 January 2024

. «واکنش‌های داخلی به انفجارهای کرمان، رسانه‌های تندرو خواهان «انتقام سخت و فوری» شدند» (<http://www.bbc.com/persian/articles/cp4en>). بی‌بی‌سی فارسی. ۴ ژانویه ۲۰۲۴. دریافت شده در ۴ ژانویه ۲۰۲۴.

۲۹. «انفجار تروریستی در مسیر گلزار شهدای کرمان/ ۱۰۳ شهید و ۱۷۱ مصدوم» (<https://www.mehrne.ws.com/news/5984437/>)

خبرگزاری مهر. ۱۰-۰۴-۲۰۲۴. دریافت شده در

۲۰۲۴-۰۱-۳

7) . عصر ایران. ۱۴۰۲-۱۰-۱۳. دریافت شده در
. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳

31. «۹۵ شهید و ۲۱۱ مصدوم انفجارهای تدرویستی
کرمان؛ تاکنون / اعلام اسامی ۹۱ مصدوم» (

32. «طبق آمار پزشکی قانونی، ۱۴ نفر در کرمان شهید شدند/امنیت در استان برقرار است» (

33. «انفجار تروریستی در مسیر منتهی به گلزار شهدای کرمان/ 103 شهید و 170 مجروح تا این لحظه» (<https://www.farsnews.ir/news/14021013000623/%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%A8%D8%AC-%D8%AF%D8%B1-%D9%85%D8%B3%DB%8C%D8%B1-%D9%85%D9%86%D8%AA%D9%87%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%DA%AF%D9%84%D8%B2%D8%A7%D8%B1-%D8%B4%D9%87%D8%AF%D8%A7%D8%AC-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-3-%D8%B4%D9%87%DB%8C%D8%AF-%D9%88-0-%D9%85%D8%A7%D8%AC%D8%AF-%D9%88%D8%AD>)

خبرگزاری فارس. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در

۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

۳۴. «۴ مأمور پلیس در حادثه تروریستی به شهادت رسیدند» (<https://www.hamshahrionline.ir/>) news/821488/%DB%B4-%D9%85%D8%A7%D9%85%D9%88%D8%B1-%D9%BE%D9%84%DB%8C%D8%B3-%D8%AF%D8%B1-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%B4%D9%87%D8%A7%D8%AF%D8%AA-%D8%B1%D8%B3%D . (B%8C%D8%AF%D9%86%D8%AF

همشهری آنلاین. ۳۰-۱-۲۰۲۴. دریافت شده در

۳۰-۱-۲۰۲۴.

۳۵. شهادت ۲۰ دانش آموز در انفجار تروریستی کرمان /
از یک خانواده ۴ دانش آموز شهید شدند (www.isna.ir/news/1402101510364/%D8%B4%D9%87%D8%A7%D8%AF%D8%AA-%DB%B2%DB%B0-%D8%AF%D8%A7%D9%86%D8%B4-%D8%A2%D9%85%D9%88%D8%B2-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%AC%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%B2-%DB%8C%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%B2-%DB%8C%DA%A9-%D8%A7%D8%AE%D8%A7%D9%86%D9%88%D8%A7%D8%DE)

۱۲. ۳۶ تن از شهدای دیروز کرمان از اتباع افغانستانی بودند (ایرنا) <https://www.irna.ir/news/8534403>

۷/%DB%B1%DB%B2-%D8%AA%D9%86-%D8%A7%D8%B2-%D8%B4%D9%87%D8%AF%D8%A7%DB%8C-%D8%AF%DB%8C%D8%B1%D9%88%D8%B2-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%B2-%D8%A7%D8%AA%D8%A8%D8%A7%D8%B9-%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86%D8%DB%8C-%D8%A8%D9%88%D

۸%AF%D9%86%D8%AF) ایرنا

۳۷. «اعضای بدن یک مجروح دیگر حادثه تروریستی کرمان اهدا شد+فیلم» (ایرنا) <https://www.irna.ir/news/85348656> . دریافت شده ۱۴۰۲-۱۰-۱۹ .

در ۱۴۰۲-۱۰-۲۲

38. «جزییات اهدای اعضای بدن یک مجروح دیگر حادثه تروریستی کرمان» (<https://www.irna.ir/news/>) . ایرنا. ۱۴۰۲-۱۰-۲۰. دریافت شده در ۱۴۰۲-۱۰-۲۲.

39. «انفجارهای کرمان؛ وزیرکشور از دستگیری «برخی عوامل حمله تروریستی» خبر داد» (<https://www.bbc.com/persian/articles/c882v2428gd>) . بی‌بی‌سی فارسی. ۱۵ دی ۱۴۰۲. دریافت شده در ۱۵ دی ۱۴۰۲.

40." واکنش رئیسی به جنایت تروریستی کرمان؛ «بدانید در مقابل این جنایت هولناک هزینه سختی خواهید دارد»
(<http://snn.ir/fa/news/1122978>) "دارد"

Raisi's reaction to Kerman's terrorist] crime; "Know that you will pay a heavy SNN.IR. .["price for this horrible crime 2024-01-03. Archived (<a href="https://web.archive.org/web/20240104151859/https://snn.ir/fa/news/1122978/%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B1%D8%A6%DB%8C%D8%B3%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%AC%D9%86%D8%A7%DB%8C%D8%AA-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%AF%D8%A7%D9%86%DB%8C%D8%AF-%D8%AF%D8%B1-%D9%85%D9%82%D8%A7%D8%A8%D9%84-%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D8%AC%D</i>

9%86%D8%A7%DB%8C%D8%AA-%D9%8
7%D9%88%D9%84%D9%86%D8%A7%D
A%A9-%D9%87%D8%B2%DB%8C%D9%8
6%D9%87-%D8%B3%D8%AE%D8%AA%D
B%8C-%D8%AE%D9%88%D8%A7%D9%8
7%DB%8C%D8%AF-%D8%AF%D8%A7%D
8%AF) from the original on 4 January
.2024. Retrieved 2024-01-03

41. "واکنش معاون اول رئیسی به حادثه تروریستی
کرمان/ محسن رضایی: منتظر پایان اسرائیل باشید/
کوثری: انتقام می‌گیریم" (<https://web.archive.org/web/20240103180931/https://www.khabaronline.ir/amp/1856435>)
Archived from the original (<https://www.khabaronline.ir/amp/1856435/>)
on 3 January 2024. Retrieved 3 January
.2024

42. "واکنش مهم به اقدام تروریستی کرمان / پایان اسرائیل؛ منتظر باشید!" (<https://web.archive.org/web/20240103180840/https://www.h>

. (/amshahrionline.ir/amp/821508

همشهری آنلاین. Archived from the original (h

<https://www.hamshahrionline.ir/amp/821>

508/) on 3 January 2024. Retrieved

. 3 January 2024

43. חדשות (January 2024 3). "ארה"ב: אין סיבה

להאמין שישראל מעורבת בפיצוצים

<https://www.ynet.co.il/> ("ARENTS IN ISRAEL ARE SUSPECTED OF COMMITTING EXPLOSIONS") (ב- Ynet . (news/article/SyqhY7mdp

ערבי). Retrieved 2024-01-03.

44. «وال استریت ژورنال: اسرائیل به متهدانش گفته

در انفجارهای کرمان دخالتی نداشته است» ([http://wwwiranintl.com/202401031152](https://wwwiranintl.com/202401031152)

ایران اینترنشنال. ۲۰۲۴-۰۱-۰۴. دریافت شده در

۲۰۲۴-۰۱-۰۴.

At least 103 killed in blasts near Iranian".45 military commander Qasem Soleimani's grave" (<https://www.cnn.com/2024/01/03/middleeast/iran-explosions-soleimani-ceremony-intl/index.html>) . سی ان ان. 3 January 2024. Archived (<https://web.archive.org/web/20240103175332/https://www.cnn.com/2024/01/03/middleeast/iran-explosions-soleimani-ceremony-intl/index.html>) from the original on 3 January 2024. Retrieved 4 January 2024

*At least 95 killed in blasts at memorial".46
for top Iranian general Soleimani" ([http://www.nbcnews.com/news/world/iran-explosions-qassem-soleimani-memorial-quds-force-us-drone-strike-rcna132039](https://www.nbcnews.com/news/world/iran-explosions-qassem-soleimani-memorial-quds-force-us-drone-strike-rcna132039))
Archived (<https://web.archive.org/web/20240104034937/https://www.nbcnews.com/news/world/iran-explosions-qassem-soleimani-memorial-quds-force-us-drone-strike-rcna132039>) from
the original on 4 January 2024. Retrieved
4 January 2024*

Ninety-five killed in bomb blasts near".47 Iran general Qasem Soleimani's tomb - state TV" (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67872281>). 3 January 2024. Archived (<https://web.archive.org/web/20240103124852/https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67872281>) from the original on 3 January 2024.

.Retrieved 3 January 2024

*'Heinous': World reacts to twin blasts'"'.48
that kill dozens in Iran" (<https://www.aljazeera.com/news/2024/1/3/heinous-world-reacts-to-twin-blasts-that-kill-dozens-in-iran>). Al Jazeera. 3 January 2024.
Archived (<https://web.archive.org/web/20240103225030/https://www.aljazeera.com/news/2024/1/3/heinous-world-reacts-to-twin-blasts-that-kill-dozens-in-iran>)
from the original on 3 January 2024.*

.Retrieved 3 January 2024

50. «داعش مسئولیت انفجارهای مرگبار کرمان را
بر عهد گرفت» (<https://www.bbc.com/persian/an/articles/c51zv5w4nv7o>). بی‌بی‌سی
فارسی. ۱۴۰۲ دی. دریافت شده در ۱۵ دی ۱۴۰۲.

۵۳. «داعش مسئولیت حمله تروریستی در کرمان را برعهده گرفت» (<https://www.isna.ir/news/1402101410203/>)

ایسنا. (۱۴۰۴-۰۱-۰۴). دریافت شده در ۱۰۴.

Iran lays to rest victims of IS twin". ٥٤
bombings" (<https://www.france24.com/en/live-news/20240105-iran-lays-to-rest-victims-of-is-twin-bombings>)
٥ . فرانس . ٢٤ . *ctims-of-is-twin-bombings)*
.January 2024. Retrieved 5 January 2024

۵۵. «انفجارهای کرمان؛ ابراز همدردی رهبر کره شمالی با ابراهیم رئیسی» (<https://www.radiofarda.co>) . رادیو فردا. ۱۶ دی ۱۴۰۲. دریافت شده در ۶ ژانویه ۲۰۲۴.

*Exclusive: US intelligence confirms» .۵۶
Islamic State's Afghanistan branch
behind Iran blasts» (<https://www.reuters.com/world/middle-east/us-intelligence-confirms-islamic-states-afghanistan-branc-h-behind-iran-blasts-2024-01-05/>).
Reuters . ۲۰۲۴-۰۱-۰۵.*

:Vivian Salama :Michael R. Gordon .57
Warren P. Strobel (۲۰۲۴-۰۱-۲۵). «U.S.
*Secretly Alerted Iran Ahead of Islamic
State Terrorist Attack»* (<https://www.wsj.com/world/middle-east/u-s-secretly-alerted-iran-ahead-of-islamic-state-terrorist-at>
tack-af77a19a). وال استریت ژورنال.
دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۲۵.

. «آمریکا می‌گوید قبل از حملات انتحاری کرمان
درباره «تهدید تروریستی» به ایران هشدار داد بود»
(<https://www.bbc.com/persian/articles/c4ndmwxy0jdo>)
BBC News . (4ndmwxy0jdo
۲۰۲۴-۰۱-۲۵). دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۲۵

. پویا قربانی (۰۱-۲۰۲۴). «بمبگذاری داعش در
کرمان و واکنش‌ها؛ چرا بعضی هورا کشیدند؟» (<https://www.bbc.com/persian/articles/c29y708r58wo>) . بی‌بی‌سی فارسی. دریافت شده در
۰۱-۲۰۲۴-۰۱-۰۵.

60. «شاهزاده رضا پهلوی: داعش و جمهوری اسلامی دو روی سکه تروریسم اسلامی هستند» ([https://ww
w.radiofarda.com/a/reza-pahlavi-reaction
-blasts-kerman-killing-85-people-iss/32760995.html](https://www.radiofarda.com/a/reza-pahlavi-reaction-blasts-kerman-killing-85-people-iss/32760995.html)). رادیو فردا. دریافت شده در ۰۱-۰۴-۲۰۲۴.

61. «مولوی عبدالحمید انفجارها در کرمان را «تکان دهنده» خواند و این حمله را «به شدت» محکوم کرد» (<https://wwwiranintlcom/202>). ایران اینترنشنال. ۰۴-۰۱-۲۰۲۴. دریافت شده در ۰۴-۰۱-۲۰۲۴.

62. «محمد خاتمی انفجارها در مراسم سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان را به شدت محکوم کرد» (<http://wwwiranintlcom/202401036876>). ایران اینترنشنال. ۰۴-۰۱-۲۰۲۴. دریافت شده در ۰۴-۰۱-۲۰۲۴.

63. «پیام تسلیت در پی شهادت زائران مزار شهید سلیمانی در حادثه تروریستی در مسیر گلزار شهدای کرمان» (<https://farsi.khamenei.ir/amp-con-tent?id=54815>). پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) - مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی. ۱۴۰۲-۱۰-۱۳. دریافت شده در ۱۴۰۲-۱۰-۱۳.

64. «انفجار در سالگرد قاسم سلیمانی؛ «دست کم ۱۰۳ کشته و اعلام عزای عمومی» (<https://www.bbc.com/persian/articles/cqe10q0nn4go>). بی‌بی‌سی فارسی. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

65. «سه روز عزای عمومی در کرمان اعلام شد» (<http://www.mehrnews.com/news/598479>)

5/%D8%B3%D9%87-%D8%B1%D9%88%D
8%B2-%D8%B9%D8%B2%D8%A7%DB%8
C-%D8%B9%D9%85%D9%88%D9%85%D
B%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B
1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D
8%B9%D9%84%D8%A7%D9%85-%D8%B
.

خبرگزاری مهر. (4%D8%AF

66. «واکنش علی دایی به حادثه تروریستی کرمان» ([ps://www.entehab.ir/fa/news/755040/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D9%84%DB%8C-%D8%AFC%D8%A7%DB%8C%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%A8%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D8%AD-13-10-1402-.html](http://www.entehab.ir/fa/news/755040/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D9%84%DB%8C-%D8%AFC%D8%A7%DB%8C%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%A8%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D8%AD-13-10-1402-.html)) . انتخاب. ۱۴۰۲-۱۰-۱۳. دریافت شده در ۱۴۰۲-۰۱-۱۴.

67. «آیات عظام مکارم شیرازی، سبحانی و جوادی آملی حمله تروریستی در کرمان را محکوم کردند» (<http://www.irna.ir/news/85343495.html>) . ایرنا. ۱۴۰۲-۱۰-۲۲. دریافت شده در ۱۴۰۲-۱۰-۱۴.

68. «آیات عظام مکارم شیرازی، سبحانی و جوادی آملی حمله تروریستی در کرمان را محکوم کردند» (*http://www.irna.ir/news/85343495*). ایرنا. ۱۴۰۲-۱۰-۲۲.

69. «آیات عظام مکارم شیرازی، سبحانی و جوادی آملی حمله تروریستی در کرمان را محکوم کردند» (*http://www.irna.ir/news/85343495*). ایرنا. ۱۴۰۲-۱۰-۲۲.

70. «واکنش خاله نرگس به توییت علی کریمی درباره حادثه کرمان» (<http://www.ensafnews.com/>)
479098%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%
86%D8%B4-%D8%AE%D8%A7%D9%84%
D9%87-%D9%86%D8%B1%DA%AF%D8%
B3-%D8%A8%D9%87-%D8%AA%D9%88%
DB%8C%DB%8C%D8%AA-%D8%B9%D9%
84%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%DB%8C%
D9%85%DB%8C-%D8%AF%D8%B1%D8%
A8%D8%A7%D8%B1%D9%87-%D8%AD%
D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%DA%
. (A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86
انصاف نیوز. ۱۴۰۲-۰۱-۱۴. دریافت شده در ۰۱-۰۲-۲۰۲۰.)

71. کمیته مرکزی حزب کمونیست ایران در محکومیت عملیات تروریستی در کرمان (<https://cpiran.org/>)

(A7%D8%B9%DB%8C%D9%87 ، حزب کمونیست ایران)

کمونیست ایران

72. کۆمیته‌ی ناوه‌ندیی حیزبی کۆمۆنیستی ئېران سەبارەت بە مەحکومىتىنی ھېرشى تىرۋىرىستىيى كرمان! (<a href="https://komala.co/%DA%95%D8%A7%DA%AF%D9%87%E2%80%8C%DB%8C%D8%A7%D9%86%D8%AF%D9%86%D8%8C-%DA%A9%DB%86%D9%85%DB%8C%D8%AA%D9%87%E2%80%8C%DB%8C-%D9%86%D8%A7%D9%88%D9%87%E2%80%8C%D9%86%D8%AF%DB%8C%DB%8C-%D8%AD%DB%8C%D8%B2%D8%A8%D8%8C-%DA%A9%DB%86-30/#%DA%95%D8%A7%DA%AF%D9%87%E2%80%8C%D8%8C%D8%A7%D9%86%D8%AF%D9%88%D8%AF%D9%87%DB%8C ، سازمان كردستان حزب كمونيست ايران</p>

73. حزب حکمتیست (خط رسمی): در مورد عملیات تروریستی در کرمان (<https://www.iran-tribune.com/world/dr-mwrd-mlyat-trwrysty-dr-krman>) ، ایران تریبون

74. «اخبار لحظه به لحظه از حادثه تروریستی کرمان/ پایان مراسم خاکسپاری در گلزار شهداء + تصاویر» . (<https://www.irna.ir/news/85342608>) ایرنا. ۱۳-۱۰-۱۴۰۲. دریافت شده در ۲۲-۱۰-۱۴۰۲.

75. «سید حسن نصرالله: خون شهدای حادثه تروریستی کرمان هدر نخواهد رفت» (<https://fa.alalam.ir/>). العالم. ۱۵-۱۰-۱۴۰۲. دریافت شده در ۲۲-۱۰-۱۴۰۲.

76. «اتحادیه اروپا انفجارها در نزدیکی محل دفن قاسم سلیمانی در کرمان را محکوم کرد» (<https://iranintl.com/202401033561>) . ایران اینترنشنال. ۳-۰۱-۲۰۲۴. دریافت شده در ۰۳-۰۱-۲۰۲۴.

77. «واکنش‌های گسترده به انفجارهای مرگبار در کرمان DW - ۱۴۰۲/۱۰/۱۴» (

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۴ . dw.com

78. *Islamic State claims responsibility for» ۷۸ deadly Iran attack, Tehran vows revenge»* (<https://www.reuters.com/world/middle-east/iran-vows-revenge-after-biggest-attack-since-1979-revolution-2024-01-04/>)

79. دولت مصر انفجارهای تروریستی کرمان را به شدت
[محکوم کرد](https://www.irna.ir/news/8534) (<https://www.irna.ir/news/8534>)

3517/%D8%AF%D9%88%D9%84%D8%AA
-%D9%85%D8%B5%D8%B1-%D8%A7%D
9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B
1%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%AA%D
8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B
3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D
9%85%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D8%A7
-%D8%A8%D9%87%E2%80%8C%D8%B
4%D8%AF%D8%AA-%D9%85%D8%AD%D
A%A9%D9%88%D9%85-%DA%A9%D8%B
(1%D8%AF

80. فرانسه حمله تروریستی کرمان را به شدیدترین وجه

محکوم کرد ([https://www.khabaronline.ir/ne.ws/1856715/%D9%81%D8%B1%D8%A7%D9%86%D8%B3%D9%87-%D8%AD%D9%85%D9%84%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%B4%D8%AF%DB%8C%D8%AF%D8%AA%D8%B1%DB%8C%D9%86-%D9%88%D8%AC%D9%87-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85-%D\(A%A9%D8%B1%D8%AF](https://www.khabaronline.ir/ne.ws/1856715/%D9%81%D8%B1%D8%A7%D9%86%D8%B3%D9%87-%D8%AD%D9%85%D9%84%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%B4%D8%AF%DB%8C%D8%AF%D8%AA%D8%B1%DB%8C%D9%86-%D9%88%D8%AC%D9%87-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85-%D(A%A9%D8%B1%D8%AF))

81. واکنش‌ها به حادثه تروریستی در کرمان / واکنش
عراق، قطر، عربستان و آلمان ([https://www.farda.news.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A2%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86](https://www.farda.news.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A2%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86))

82. واکنش عربستان به بمب‌گذاری تروریستی در گلزار
شهدای کرمان (c)

<a href="https://www.eghtesadnews.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A7%D8%AE%D8%A8%D8%A7%D8%B1-%D8%B3%DB%8C%D8%A7%D8%B3%DB%8C-57/619945-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D9%87-%D8%A8%D9%85%D8%A8-%DA%AF%D8%B0%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%AF%D9%84%D8%B2%D8%A7%D8%B1-%D8%B4%D9%87%D8%AF%D8%A7%DB%8C-%DA%A9%D8% (B1%D9%85%D8%A7%D9%86

83. واکنش‌ها به حادثه تروریستی در کرمان / واکنش

عراق، قطر، عربستان و آلمان ([https://www.farda.news.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A2%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86](https://www.farda.news.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A2%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86))

84. واکنش‌ها به حادثه تروریستی در کرمان / واکنش
عراق، قطر، عربستان و آلمان ([https://www.farda.news.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A2%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86](https://www.farda.news.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%D8%A9%D9%86%D8%B4-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%82%D8%B7%D8%B1-%D8%B9%D8%B1%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A2%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86))

85. واکنش‌های جهانی به انفجار تروریستی در کرمان (h)
<https://farsiiranpress.com/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4--%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86>

86. وزارت خارجه سلطنت عمان دو بمب‌گذاری در استان کرمان را محاکوم کرد (<https://mfa.gov.ir/porta/l/newsview/737701/%D9%88%D8%B2%D8%A7%D8%B1%D8%AC%D9%87-%D8%B3%D9%84%D8%B7%D9%86%D8%AA-%D8%B9%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D9%88-%D8%A8%D9%85%D8%A8-%DA%AFC%D8%B0%D8%A7%D8%B1%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%D8%B3%D8%A9%D8%A7%D9%86-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D8%A7-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85-%DA%A9%D8%B1%D8%AF>)

87. «اردوغان حملات "ترویستی" در استان کرمان ایران

را محکوم کرد» ([https://www.aa.com.tr/fa/%D8%AA%D8%B1%DA%A9%DB%8C%D9%87%D8%A7%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%BA%D8%A7%D9%86-%D8%AD%D9%85%D9%84%D8%A7%D8%AA-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%BD%D8%AA%D8%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%DB%8C%D8%B1%D8%A7-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85-%DA%A". \(9%D8%B1%D8%AF/3099402](https://www.aa.com.tr/fa/%D8%AA%D8%B1%DA%A9%DB%8C%D9%87%D8%A7%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%BA%D8%A7%D9%86-%D8%AD%D9%85%D9%84%D8%A7%D8%AA-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%BD%D8%AA%D8%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%DB%8C%D8%B1%D8%A7-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85-%DA%A)

. دریافت شده در ۳۰-۱-۲۴-۰۲۰. [www.aa.com.tr](https://www.aa.com.tr/fa/%D8%AA%D8%B1%DA%A9%DB%8C%D9%87%D8%A7%D8%B1%D8%AF%D9%88%D8%BA%D8%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%A7%D8%DB%8C%D8%B1%D8%A7-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D9%85-%DA%A)

88. «واکنش انصارالله به انفجارهای تروریستی کرمان»

<https://www.mashreghnews.ir/news/1562019/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%A7%D9%86%D8%B5%D8%A7%D8%B1%D8%A7%D9%84%D9%84%D9%87-%D8%A8%D9%87%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1%D9%87%D8%AA%D8%B8%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86>

62019/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%A7%D9%86%D8%B5%D8%A7%D8%B1%D8%A7%D9%84%D9%84%D9%87-%D8%A8%D9%87%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1%D9%87%D8%AA%D8%B8%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86

4%D9%87-%D8%A8%D9%87%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1%D9%87%D8%AA%D8%B8%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86

9%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1%D9%87%D8%AA%D8%B8%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86

1%D9%87%D8%A7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1%D9%87%D8%AA%D8%B8%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86

8%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1%D9%87%D8%AA%D8%B8%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86

3%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%D8%AA%D8%AA%D8%AA%D8%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D8%95%D8%A7%D9%86

مشرق نیوز. (9%85%D8%A7%D9%86

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در

89. «پوتین» حادثه تروریستی کرمان را به رهبر انقلاب تسلیت گفت« (https://www.mehrnews.com/) news/5984739/%D9%BE%D9%88%D8%A A%D8%8C%D9%86-%D8%AD%D8%A7%D 8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B 1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D 8%AA%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%8 5%D8%A7%D9%86-%D8%B1%D8%A7-%D 8%A8%D9%87-%D8%B1%D9%87%D8%A 8%D8%B1-%D8%A7%D9%86%D9%82%D 9%84%D8%A7%D8%A8-%D8%AA%D8%B 3%D9%84%DB%8C%D8%AA-%DA%AF%D . خبرگزاری مهر. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.
90. «واکنش‌ها به حادثه تروریستی کرمان» (http://far) aru.com/fa/news/696831 . فرارو. ۱۳ دی ۱۴۰۲. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳

91. «واکنش‌ها به حادثه تروریستی در کرمان/ واکنش دولت عراق به حادثه تروریستی کرمان» ([www.fardanews.com/%D8%A8%D8%A E%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%D B%D8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%A F%D9%88%D9%84%D8%AA-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%85%D8%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%87](https://www.fardanews.com/%D8%A8%D8%A E%D8%B4-%D8%A8%DB%8C%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%85%D9%84%D9%84-75/1266152-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D9%87%D8%A7-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%DB%8C%D8%B3%D8%AA%D B%D8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%A F%D9%88%D9%84%D8%AA-%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%85%D8%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%87))

۶) . پایگاه خبری تحلیلی فردا / Farda News

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳ دریافت شده در

92. «پاشینیان به ایران تسلیت گفت»

<https://www.khabaronline.ir/news/1856548/%D9%BE%D8%A7%D8%B4%DB%8C%D9%86%D>

<https://www.khabaronline.ir/news/1856548/%D9%8C%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D9%87-%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D8%B3%D9%84%DB%89%86-%D8%AA-%DA%AF%D9%81%D8%AA>

7-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D8%B3%D9%84%DB%88.

7-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D8%B3%D9%84%DB%88.

9-%D8%AA-%DA%AF%D9%81%D8%AA%D8%B3%D9%84%DB%88.

(C%D8%AA-%DA%AF%D9%81%D8%AA%D8%B3%D9%84%DB%88.

2024-01-03. www.khabaronline.ir دریافت شده

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۴

۹۳. «اوزارت خارجه جمهوری آذربایجان حادثه تدorیستی کرمان را محاکوم کرد» (<https://borna.news/fa/news/2040173/>)

۸۰. خبرگزاری برنا. (۲۰۲۴-۰۱-۰۳). دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

94. «واکنش آیت‌الله سیستانی به حادثه تروریستی کرمان» (<a href="https://www.khabaronline.ir/new/s/1856514/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D9%86%D8%B4-%D8%A2%DB%8C%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D9%84%D9%87-%D8%B3%DB%8C%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%AA%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%AD%D8%A7%D8%AF%D8%AB%D9%87-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%AC%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%DA%A . (9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86 ۲۰۲۴-۰۱-۳. دریافت شده www.khabaronline.ir ۲۰۲۴-۰۱-۳.

95. «آمریکا: در انفجارهای ایران دخالتی نداشته‌ایم» (h

<https://www.asriran.com/fa/news/93218>

4/%D8%A2%D9%85%D8%B1%DB%8C%D
A%A9%D8%A7-%D8%AF%D8%B1-%D8%A

7%D9%86%D9%81%D8%AC%D8%A7%D

8%B1-%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%A

7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D

8%AF%D8%AE%D8%A7%D9%84%D8%A

A%DB%8C-%D9%86%D8%AF%D8%A7%D

8%B4%D8%AA%D9%87-%D8%A7%DB%8

5. عصر ایران. ۱۴۰۲-۱۰-۱۳. دریافت شده

. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

۹۶. «ایرلند: انفجار کرمان یک حمله کور ترویستی و محکوم است» (<http://sahebkhabar.ir/news/>)
64419621/%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D
9%84%D9%86%D8%AF-%D8%A7%D9%8
6%D9%81%D8%AC%D8%A7%D8%B1-%D
A%A9%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86-
%DB%8C%DA%A9-%D8%AD%D9%85%D
9%84%D9%87-%DA%A9%D9%88%D8%B1
-%D8%AA%D8%B1%D9%88%D8%B1%D
B%8C%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D9%8
8-%D9%85%D8%AD%DA%A9%D9%88%D
. (9%85-%D8%A7%D8%B3%D8%AA
. صاحب خبر. ۲۰۲۴-۰۱-۰۳. دریافت شده در ۲۰۲۴-۰۱-۰۳.

*Liz Lee and Qiaoyi Li, Editing by William .97
Maclean (January 4, 2024). "China's Xi
sends condolences to Iran president on
'terrorist attack'" (<https://www.reuters.com/world/chinas-xi-sends-condolences-iran-president-terrorist-attack-2024-01-04/>). Reuters
. 4/).*

*North Korea's Kim Jong Un sends» .98
sympathy messages to Iran, Japan -
KCNA» (<https://www.reuters.com/world/north-koreas-kim-jong-un-sends-sympathy-messages-iran-japan-kcna-2024-01-05/>)*

. «کانادا حمله «تروریستی» کرمان را محکوم کرد و
خواستار پاسخگو کردن عوامل این انفجارها شد»
(<https://www.iranintl.com/20240104229>)
. ایران اینترنشنال. ۲۰۲۴-۰۱-۰۵. دریافت شده در
. ۲۰۲۴-۰۱-۰۵.

100. «وزارت اطلاعات ایران می‌گوید که یکی از عاملان انفجارهای کرمان تبعه تاجیکستان بوده است» (<http://www.bbc.com/persian/articles/c882v2428gdo>). بی‌بی‌سی فارسی. ۱۵ دی ۱۴۰۲. دریافت شده در ۶ ژانویه ۲۰۲۴.

101. علی سودایی (۶ ژانویه ۲۰۲۴). «انفجارهای کرمان؛ انتقام سخت جمهوری اسلامی از کاربران شبکه‌های مجازی» (<https://www.bbc.com/persian/article/c72y0pmjqqqpo>). بی‌بی‌سی فارسی. دریافت شده در ۶ ژانویه ۲۰۲۴.

پیوند به بیرون

در ویکی‌انبار پروندهایی درباره انفجارهای کرمان موجود است.

- انفجارهای کرمان در سال‌گرد قاسم سلیمانی (<http://parsi.euronews.com/tag/kerman-attack>)

(ack-in-anniversary-of-soleimani-killing

در یورونیوز فارسی

برگرفته از «<https://fa.wikipedia.org/w/index.php?title=%D8%A5%D8%AF%D8%AC%D8%A7%D8%A8%D8%A7%D8%A8&oldid=39129262>

ویکی‌پدیا

این صفحه آخرین بار در ۲۶ مارس ۲۰۲۴ ساعت ۱۳:۵۹ ویرایش شد
محتوا تحت [CC BY-SA 4.0](#) در دسترس است
مگر خلافش ذکر شده باشد.